

BACHADON BO'YNI RAKI XAQIDA BILARMIDINGIZ ?

Tuzuvchi: **Sadiyeva Yorqinoy**

Chortoq Abu Ali Ibn Sino nomidagi

Jamoat Salomatligi texnikumi

Akusherlik va ginekologiya fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ayollarda uchraydigan bachadon bo'yni raki, kelib chiqishi, sabablari, davosi, oldini olish bo'yicha keng yoritilgan.

Kalit so'zlar: Rak, bachadon, o'sma kasalliklar

Bachadon bo'yni saratoni sog'liq uchun jiddiy muammo bo'lib, butun dunyo bo'ylab ayollar orasida eng keng tarqalgan saraton turlaridan biridir. Erta aniqlash va oldini olish ushbu kasallik xavfini kamaytirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ushbu qo'llanmada bachadon bo'yni saratoni, jumladan, uning sabablari, belgilari, bosqichlari, diagnostikasi, davolash, oldini olish va tez-tez so'raladigan savollar haqida chuqur tushuncha berilgan.

Bachadon bo'yni saratoni nima?

Bachadon bo'yni saratoni bachadon bo'yni, bachadonning qin bilan bog'langan pastki qismida rivojlanadigan saraton turidir. Ayollarning reproduktiv tizimining bu muhim qismi hayz ko'rish qoni, sperma va tug'ilish uchun o'tish yo'li sifatida ishlaydi. Bachadon bo'yni saratoni bachadon bo'ynidagi sog'lom hujayralar g'ayritabiiy o'zgarishlarga uchraganida boshlanadi, bu esa nazoratsiz o'sishga olib keladi, natijada o'simta hosil bo'lishi mumkin.

Bachadon bo'yni saratonining asosiy sababi jinsiy yo'l bilan yuqadigan virus bo'lgan odam papillomavirusining (HPV) yuqori xavfli turlari bilan doimiy infektsiyadir. Ko'pgina HPV infektsiyalari tananing immunitet tizimi tomonidan tozalangan bo'lsa-da, HPV-16 va HPV-18 kabi yuqori xavfli shtammlar bachadon bo'yni hujayralarida uzoq muddatli o'zgarishlarga olib kelishi mumkin va vaqt o'tishi bilan saraton xavfini oshiradi. Pap smear

va HPV testlari kabi muntazam skrining orqali erta aniqlash bachadon bo'yni saratonining oldini olish va davolash natijalarini yaxshilashda muhim rol o'ynaydi.

Servikal saraton turlari

Bachadon bo'yni saratoni saraton paydo bo'lgan hujayralar turiga qarab turli turlarga bo'linadi. Ushbu turlarni tushunish tegishli davolash va prognozni aniqlash uchun juda muhimdir.

1. Skuamoz hujayrali karsinoma

Skuamoz hujayrali karsinoma bachadon bo'yni saratonining eng keng tarqalgan turi bo'lib, holatlarning taxminan 70-90% ni tashkil qiladi. U bachadon bo'yni tashqi qatlamini (ektoserviks) tashkil etuvchi ingichka tekis hujayralar bo'lgan skuamoz hujayralarda rivojlanadi. Bachadon bo'yni saratonining bu turi ko'pincha skuamoz hujayralar glandular hujayralar bilan uchrashadigan transformatsiya zonasida paydo bo'ladi. Muntazam skrining skuamoz hujayrali karsinomani dastlabki bosqichlarida aniqlashga yordam beradi.

2. Adenokarsinoma

Adenokarsinoma shilimshiq ishlab chiqarish uchun mas'ul bo'lgan bachadon bo'yni glandular hujayralarida paydo bo'ladi. Bu hujayralar endoserviksda, bachadon bo'yni kanalining ichki qismida joylashgan. Skuamoz hujayrali karsinomaga qaraganda kamroq tarqalgan bo'lsa-da, adenokarsinoma bachadon bo'yni saratoni holatlarining taxminan 10-25% ni tashkil qiladi. Ba'zan bu turni muntazam Pap smear orqali aniqlash qiyinroq bo'lishi mumkin, chunki u bachadon bo'yni kanalida paydo bo'ladi.

3. Aralash karsinoma (adenoskuamoz karsinoma)

Aralash karsinoma, shuningdek, adenoskuamoz karsinoma sifatida ham tanilgan, bachadon bo'yni saratonining kam uchraydigan shakli bo'lib, u ham skuamoz hujayralar, ham bez hujayralarini o'z ichiga oladi. Ushbu turdagi skuamoz hujayrali karsinoma yoki adenokarsinomaga qaraganda kamroq tarqalgan va ikkalasining ham xususiyatlarini ko'rsatishi mumkin.

Erta aniqlash va davolash, turidan qat'i nazar, ta'sirlangan shaxslarning omon qolish darajasi va hayot sifatini yaxshilash uchun muhim bo'lib qolmoqda. Muntazam ravishda

bachadon bo'yni saratoni skrining tekshiruvi, shu jumladan Pap smear va HPV testlari ushbu saratonni dastlabki bosqichlarida aniqlash va davolashda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Servikal saraton kasalligining sabablari

Bachadon bo'yni saratoni, birinchi navbatda, jinsiy yo'l bilan yuqadigan virus bo'lgan odam papillomavirusining (HPV) yuqori xavfli turlari bilan doimiy infektsiya tufayli rivojlanadi. Biroq, bir qator qo'shimcha omillar bachadon bo'yni saratoni rivojlanish xavfini oshirishi mumkin. Ushbu sabablar va xavf omillarini tushunish oldini olish va erta aniqlash uchun juda muhimdir.

1. Doimiy HPV infektsiyasi

HPV ning yuqori xavfli shtammlari, xususan HPV-16 va HPV-18, bachadon bo'yni saratoni holatlarining aksariyati uchun javobgardir. Ushbu shtammlar hujayraning normal faoliyatiga to'sqinlik qiladi va vaqt o'tishi bilan saratonga aylanishi mumkin bo'lgan prekanser o'zgarishlarga olib keladi.

2. Chekish

Tamaki iste'moli immunitet tizimini zaiflashtiradi, bu esa tanani tozalashni qiyinlashtiradi HPV infektsiyalari. Bundan tashqari, tamaki tarkibidagi kanserogen kimyoviy moddalar bachadon bo'yni hujayralariga zarar etkazishi mumkin, bu esa saraton xavfini yanada oshiradi.

3. Zaiflashgan immunitet tizimi

Immunitet tizimini buzadigan holatlar, masalan OIV yoki immunosupressiv dori-darmonlarni uzoq muddat qo'llash (masalan, transplantatsiyadan keyingi terapiya), tananing HPV infektsiyalariga qarshi kurashish qobiliyatini pasaytiradi, doimiy infektsiya va keyingi bachadon bo'yni saratoni ehtimolini oshiradi.

4. Og'iz orqali kontratseptiv vositalardan uzoq muddatli foydalanish

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, og'iz kontratseptivlarini besh yil yoki undan ko'proq vaqt davomida ishlatadigan ayollar bachadon bo'yni saratoni xavfini oshirishi mumkin. Ushbu assotsiatsiyaning aniq sababi noma'lum, ammo u bachadon bo'yni ta'sir qiladigan gormonal o'zgarishlarni o'z ichiga olishi mumkin.

5. Ko'p homiladorlik

Uch yoki undan ortiq to'liq muddatli homilador bo'lgan ayollarda bachadon bo'yni saratoni xavfi yuqori bo'lishi mumkin. Tug'ruq paytida gormonal o'zgarishlar va bachadon bo'yni shikastlanishi bu xavfning oshishiga hissa qo'shishi mumkin.

6. Erta jinsiy faoliyat

Yoshligida jinsiy faoliyat bilan shug'ullanish HPV ga ta'sir qilish ehtimolini oshiradi, chunki o'smirlik davrida bachadon bo'yni infektsiyaga nisbatan zaifroq bo'lishi mumkin.

Bachadon bo'yni saratonining umumiy belgilari

Bachadon bo'yni saratoni rivojlanishi bilan quyidagi alomatlar paydo bo'lishi mumkin:

1. Anormal vaginal qon ketish

Anormal Vaginal qon ketish bachadon bo'yni saratonining eng keng tarqalgan belgilaridan biridir. Bu hayz davrlari orasidagi qon ketish, jinsiy aloqadan keyin qon ketish yoki menopauzadan keyingi qon ketishni o'z ichiga oladi. Har qanday anormal qon ketish tibbiy yordam ko'rsatuvchi provayder tomonidan baholanishi kerak.

2. Og'ir yoki uzoq davom etgan hayz davrlari

Bachadon bo'yni saratoni bilan og'rigan ayollar odatdagidan ko'ra uzoqroq davom etadigan yoki oqimda kuchliroq bo'lgan g'ayrioddiy og'ir yoki uzoq davrlarni boshdan kechirishi mumkin.

3. Noodatiy vaginal oqindi

Bachadon bo'yni saratonining yana bir belgisi anormallikdir vaginal oqindi suvli, yomon hidli yoki qon bilan bo'yalgan bo'lishi mumkin. Bu bachadon bo'yni infektsiyasi yoki saraton bilan bog'liq o'zgarishlar belgisi bo'lishi mumkin.

4. Jinsiy aloqa paytida og'riq

Og'riqli jinsiy aloqa, deb nomlanadi disparuniya, o'simta o'sishi va bachadon bo'yni ta'sirida paydo bo'lishi mumkin. Ushbu noqulaylik saratonning yaqin atrofdagi to'qimalarga ta'siridan kelib chiqishi mumkin.

5. Tos yoki pastki orqa og'riqlar

Bachadon bo'yni saratoni o'sib borishi bilan tos bo'shlig'ida yoki pastki orqa qismida doimiy og'riqlarga olib kelishi mumkin, bu ko'pincha saratonning yaqin atrofdagi organlarga tarqalishini ko'rsatadi.

Bachadon bo'yni saratonining dastlabki belgilari

Bachadon bo'yni saratoni ko'pincha dastlabki bosqichlarida asemptomatik bo'lsa-da, ba'zi dastlabki belgilar quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin:

1. Jinsiy faoliyatdan keyin engil dog'lar yoki qon ketish

Jinsiy aloqadan keyin engil qon ketish yoki dog'lar paydo bo'lishi mumkin, bu ko'pincha kasallik tufayli kelib chiqqan bachadon bo'yni o'zgarishi bilan bog'liq.

2. Vaginal oqindidagi engil o'zgarishlar

Vaginal oqindidagi erta o'zgarishlar, masalan, miqdorning ko'payishi yoki tuzilishining o'zgarishi bachadon bo'yni saratoni boshlanishini ko'rsatishi mumkin.

Bachadon bo'yni saratonining rivojlangan belgilari

Keyinchalik rivojlangan bosqichlarda bachadon bo'yni saratoni ko'rinadigan va sezilarli belgilarni ko'rsatishi mumkin, masalan:

1. Og'irlikni sezilarli darajada yo'qotish

2. Noma'lum va tez vazn yo'qotish ko'pincha saratonning rivojlangan bosqichlarida kuzatiladi.

3. Siydik chiqarishda qiyinchilik

Agar saraton siydik pufagi yoki siydik yo'llariga tarqalsa, siyish paytida og'riq yoki qiyinchilik tug'dirishi mumkin.

4. Oyoqlarning shishishi

Oyoqlarda shish paydo bo'lishi limfa tiqilib qolishi yoki saratonning tos bo'shlig'iga tarqalishi tufayli paydo bo'lishi mumkin.

5. Doimiy tos og'rig'i

Tos bo'shlig'ida davom etmaydigan og'riqlar saraton rivojlanishini ko'rsatishi mumkin.

Shifokorga qachon murojaat qilish kerak

Agar siz bachadon bo'yni saratonining ushbu alomatlaridan birini, ayniqsa anormal qon ketishini yoki oqindidagi o'zgarishlarni sezsangiz, darhol shifokorga murojaat qilishingiz kerak. Muntazam Pap smear va HPV testlari orqali erta aniqlash bachadon bo'yni saratoni xavfini sezilarli darajada kamaytirishi mumkin, bu erta davolanish va yaxshi natijalarga erishish imkonini beradi.

Bachadon bo'yni saratoni diagnostikasi va skrining

Bachadon bo'yni saratonini erta aniqlash davolash natijalarini sezilarli darajada yaxshilaydi va muntazam skrining tekshiruvlari anormalliklarni saratonga aylanishidan oldin aniqlashda kalit hisoblanadi. Bachadon bo'yni saratonini tekshirish uchun bir nechta diagnostika usullari qo'llaniladi, ularning har biri erta belgilarni aniqlash yoki tashxisni tasdiqlashda o'ziga xos maqsadga xizmat qiladi.

Pap smear testi

The Pap smear testi (Shuningdek, Pap testi sifatida ham tanilgan) bachadon bo'yni hujayralaridagi g'ayritabiiy o'zgarishlarni saratonga aylanishidan oldin aniqlashning eng keng tarqalgan va samarali usullaridan biridir. Ushbu test davomida hujayralar bachadon bo'ynidan yig'iladi va saratondan oldingi holatlar yoki saratonning erta bosqichini ko'rsatadigan har qanday nosimmetrikliklar uchun mikroskop ostida tekshiriladi.

- Chastotasi: 21 yoshdan 65 yoshgacha bo'lgan ayollar har 3 yilda bir marta smear tekshiruvidan o'tishlari tavsiya etiladi.
- Maqsad: Prekanseroz o'zgarishlarni yoki bachadon bo'yni saratonining dastlabki belgilarini aniqlash uchun.
- yordamida serviksni batafsil tekshirish. Ushbu protsedura ko'pincha Pap smear yoki HPV testining g'ayritabiiy natijalaridan keyin amalga oshiriladi. Bu shifokorga bachadon

bo'yni bo'ynini qo'shimcha tekshirish yoki biopsiya talab qilishi mumkin bo'lgan har qanday g'ayritabiiy joylarni yaqindan tekshirish imkonini beradi.

- Chastotasi: Pap smear yoki HPV test natijalari anormal bo'lganda amalga oshiriladi.

- Maqsad: Keyingi tekshirish yoki davolash uchun bachadon bo'ynidagi g'ayritabiiy joylarni aniqlash.

- biopsiya

- A biopsiya saraton mavjudligini tasdiqlovchi aniq testdir. Ushbu protsedura davomida bachadon bo'yni to'qimalarining kichik namunasi chiqariladi va saraton hujayralarini tekshirish uchun mikroskop ostida tekshiriladi. Kolposkopiya paytida g'ayritabiiy to'qimalar aniqlansa, biopsiya qilinishi mumkin.

- Chastotasi: Tasdiqlash kerak bo'lgan shubhali joylar yoki anormalliklar mavjud bo'lganda amalga oshiriladi.

- Maqsad: Mikroskop ostida to'qimalarni tekshirish orqali saraton mavjudligini tasdiqlash.

- Ayollar bachadon bo'yni saratoni skriningidan qanchalik tez-tez o'tishi kerak?

- Bachadon bo'yni saratoni skrining chastotasi yoshga, sog'liq tarixiga va o'tkaziladigan test turiga bog'liq:

- Pap Smear: 3 yoshdan 21 yoshgacha bo'lgan ayollar uchun har 65 yilda.

- HPV va Pap testi kombinatsiyasi: 5 yoshdan oshgan ayollar uchun har 30 yilda.

- Shifokor bilan maslahatlashuv: Ayollar, ayniqsa, anormal Pap smear yoki HPV infektsiyalari tarixi kabi xavf omillariga ega bo'lsa, shifokor

Xulosa

Bachadon bo'yni saratoni erta aniqlanganda oldini olish va davolash mumkin bo'lgan kasallikdir. Muntazam skrining, emlash va xabardorlik uning tarqalishini kamaytirishda muhim ahamiyatga ega. Ayollar xabardor bo'lish va erta aniqlash va aralashuvni ta'minlash uchun muntazam ginekologik tekshiruvlarni rejalashtirish orqali o'z sog'lig'ini birinchi o'ringa qo'yishlari kerak. Proaktiv choralarni ko'rish orqali bachadon bo'yni saratoni ta'sirini sezilarli darajada kamaytirish mumkin.

Foydaniladigan adabiyotlar :

- 1.Ya.N.ALLAYAROV- Akusherlik va Ginekalogiyada hamshiralik ishi
- 2.W.W.W.google. internet saytlari